

την διὰ Χριστού

Την Τετάρτη, 19

Νοεμβρίου 2014 το απόγευμα στον κατάμεστο Ιερό Ναό του Αγίου Βασιλείου στη πόλη του Άργους και στα πλαίσια των εβδομαδιαίων συναντήσεων του κύκλου μελέτης της Αγίας Γραφής, μίλησε ο Αιδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος Θεμιστοκλής Χριστοδούλου, Διδάκτωρ Θεολογίας και συγγραφέας με θέμα: «Παπά-Φώτης ο Λαυρεώτης ο διὰ Χριστόν Σαλός». Προηγήθηκε εσπερινός και Ιερά Παράκλησις εις την Υπεραγία Θεοτόκο την Γοργοϋπήκοο.

ΠΑΠΑ-ΦΩΤΗΣ ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ Ο «ΔΙΑ ΧΡΙΣΤΟΝ ΣΑΛΟΣ» ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΥΤΙΛΗΝΗ

Στην ανατολική πλευρά της Λέσβου, γειτνιάζουν δύο χωριά, τα Πάμφιλα και οι Πύργοι Θερμής. Ένας επαρχιακός δρόμος απόστασης μικρότερης των 2 χιλιομέτρων ανάμεσα στους ελαιώνες, συνδέει τους δύο αυτούς τόπους. Εγγύτερα προς τα Πάμφιλα, ακολουθώντας έναν εγκάθετο δρόμο που οδηγεί στον παραθαλάσσιο οικισμό «Νησέλια», αντικρίζουμε μέσα στα λιοχώραφα, το μικρό μοναστήρι του Αγίου Νεομάρτυρος Λουκά στο οποίο ζούσε ασκητικά ο παπα-Φώτης ο Λαυριώτης, γνωστός και ως παπα-Σαρδέλλης. Γεννηθείς στα Πάμφιλα στις 5 Ιανουαρίου του 1913 από τη Μαρία και τον Δημήτριο Σαρδέλλη που δούλευε καμίνι φτιάχνοντας κεραμίδια και τούβλα.

Ο νεαρός τότε Φώτιος αφού δούλεψε σε επιπλοποιείο της Μυτιλήνης, τον Απρίλιο του 1931 παρακινούμενος από την πίστη του στον Θεό και συνεπαρμένος από μελέτες χριστιανικών βιβλίων και ακούσματα κηρυγμάτων, εγκαταλείπει την ματαιότητα του κόσμου και αναχωρεί μαζί με τον φίλο και συγχωριανό του, μετέπειτα πατήρ Παχώμιο, για να μονάσουν στο Άγιον Όρος. Επέλεξε τη Μονή Μεγίστης Λαύρας, όπου έγινε καλόγερος και έμεινε στο μοναστήρι περίπου 20 χρόνια, κάνοντας υπακοή στον πνευματικό του πατέρα Παύλο. Πρεσβύτερος χειροτονήθηκε το 1936. Με ιδιαίτερο ζήλο μελετούσε τους βίους των Αγίων και ιδιαιτέρως τον συνεπαίρνανε οι αθλήσεις των Μαρτύρων, όπου ανάμεσά τους ανακαλύπτει πολλούς Λέσβιους Αγίους. Τέλη του 1950 επιστρέφει στη Μυτιλήνη ασχολούμενος συστηματικά με την ανάδειξη των εντοπίων Αγίων οι οποίοι εξ' αιτίας του γίνονται ευρέως γνωστοί στον κόσμο, κάνοντας πρόταση στον Μητροπολίτη Ιάκωβο Β΄ ώστε να εορτάζονται από κοινού Πάντες οι εν Λέσβω Άγιοι, σε εορτή που τελικά καθιερώθηκε την Α΄ μετά των Αγίων Πάντων Κυριακή.

Στην ενορία Αγίου Αντωνίου του χωριού Τρύγωνα, κοντά στο Πλωμάρι, όπου τοποθετήθηκε εργάστηκε με ένθεο ζήλο για την πνευματική κατάρτιση του ποιμνίου του, αλλά και για την διαφύλαξη των ιερών και οσίων του Γένους μας. Δείγμα της μεγάλης αγάπης του προς τους Αγίους του Θεού, αποτελεί το γεγονός ότι στον ενοριακό Ναό του χωριού, τοποθετήθηκαν και αγιογραφήθηκαν 170 εικόνες, οικοδομώντας και μια καταπληκτική Εκκλησία αφιερωμένη στους Αγίους Αποστόλους, με χρήματα κυρίως από εράνους. Επίσης, ενδιαφέρθηκε να γίνει στη Μονή Δαμανδρίου γηροκομείο και να επισκευασθεί η Μονή Πιθαρίου. Το 1972 υπηρετεί ως εφημέριος στην Ι.Μ. Αγ. Αικατερίνης Σινά της Αιγύπτου, καθώς επίσης και ως εφημέριος, ψάλτης και φύλακας του Παναγίου Τάφου στα Ιεροσόλυμα. Το 1976 επέστρεψε στον Τρύγωνα και το 1994 συνταξιοδοτήθηκε με τον βαθμό του Αρχιμανδρίτη. Έκτοτε, αφοσιώθηκε στην αποπεράτωση της κατασκευής του Ιερού Ναού Αγίου Λουκά στα Πάμφιλα, που από το 1960 είχε ξεκινήσει με χρήματα από

δωρεές πιστών, διότι από τον τόπο εκείνον είχε περάσει ο Νεομάρτυρας Λουκάς πριν απαγχονιστεί από τους Τούρκους στη Μυτιλήνη. Την μελέτη και τα σχέδια του ναού τα εμπνεύσθηκε μόνος του, επιλέγοντας ένα πανέμορφο Ιεροσολυμίτικο ρυθμό.

Ο ασκητής της ερημιάς των πόλεων και των χωριών, διήνυε συχνότατα μεγάλες αποστάσεις άδειπνος, προσευχόμενος ανάμεσα στους ανθρώπους της αφιλίας και στη φύση, ταγμένος στον Χριστό. Αψηφώντας τις καιρικές συνθήκες και την ώρα, ο κοντούλης παπα-Φώτης με την καθαρή ματιά, βαδίζοντας σκυφτός, ρακένδυτος, φορώντας ένα παλιό τριμμένο ράσο, πολυκαιρίτικα φθαρμένα παπούτσια, σχεδόν ξυπόλητος ακόμα και το καταχείμωνο, με έναν ντρουβά στον ώμο, οδοιπορούσε επιθυμώντας να οδηγήσει τους ανθρώπους, εικόνες Θεού, στη σωτηρία, ανεβαίνοντας και εκείνος τον Γολγοθά του. Αναζητώντας πάντοτε κάποιο προσκύνημα, τελώντας την Λειτουργία σε κάποιον αγαπημένο του Ναό που ευλαβείτο. Συνήθιζε να βιώνει την Θεία Ευχαριστία και μερικές αιτήσεις ή εκφωνήσεις να τις λέγει σε σερβική, ή ρωσική διάλεκτο, δεικνύοντας μ' αυτό τον τρόπο την οικουμενική διάσταση της Ορθοδοξίας. Το Άγιο Θυσιαστήριο ήταν η Ζωή του! Έβγαινε από την Εκκλησία γεμάτος χαρά. Μετά τη Θεία Λειτουργία λαμποκοπούσε. Ειδικά όταν έκανε το πανηγύρι στον αγαπημένο του Άγιο Λουκά στις 23 Μαρτίου. Μερικές φορές, μόλις κατέλυε και έκανε την απόλυση, βλέποντας ότι απουσίαζαν από το εκκλησίασμα οι άνδρες, κατευθυνόταν στους καφενέδες και χωρίς να φοβάται κανέναν τους «κατσάδιαζε» υπενθυμίζοντάς την ματαιότητα της ζωής που είχαν επιλέξει, ζώντας μακριά από το μεγαλείο του Θεού. Όλοι τον σέβονταν και τον άκουγαν με σκυμμένα κεφάλια. Συχνά τον συναντούσε κανείς καθισμένο στα σκαλοπάτια έξω από κάποια αυλόπορτα να ξαποστάζει, διαβάζοντας ένα πνευματικό βιβλίο, γράφοντας με τα χαρακτηριστικά ολοστρόγγυλα μεγάλα γράμματά του, σημειώσεις και νουθεσίες που ύστερα τις μοίραζε σε όποιον συνάνθρωπό του τον φώτιζε ο Θεός, δεχόμενος λίγο ψωμί, λίγο νερό από κάποια ευσεβή γειτόνισσα, δίνοντας με την καρδιά του την ευχή του Κυρίου. Περιπατούσε ώρες πολλές χαμογελώντας, επιτιμώντας τους ανθρώπους για τα παράλογα που έβλεπε μέσα στο κόσμο της αμαρτίας, διδάσκοντας τον καθένα με ωφέλιμα απλοϊκά λόγια. Δίδασκε το Ευαγγέλιο με την ίδια τη ζωή του. Μαζεύοντας τουβλάκια, μικρά μάρμαρα και ότι άλλο θα χρησίμευε για την κατασκευή του αγαπημένου του ονείρου, του ναού του Αγίου Λουκά. Παροτρύνοντας τους ανθρώπους να εκκλησιάζονται, να ωθούν τα παιδιά τους προς την Εκκλησία, τις γυναίκες να ντύνονται σεμνά ειδικά όταν εισέρχονται στον οίκο του Θεού, την Εκκλησία και να μην παραμορφώνονται «σαν φαντάσματα» από τις προκλητικές συνήθειες της μόδας. Τους ευτραφείς, τους παρομοίαζε χαριτολογώντας με κάποια συμπαθή ζώα, παρακινώντας τους να εγκρατεύονται στην τροφή. Περνούσε από στέκια νέων και με νεύματα όλο νόημα προσπαθούσε να

τους δείξει ότι η σωτηρία της ψυχής είναι ο ανώτερος σκοπός του ανθρώπου και όχι οι πλάνες και οι ματαιότητες στις οποίες ξεπέφτουν οι άνθρωποι. Όταν ο δρόμος του διερχόταν μπροστά από εστιατόρια και έβλεπε ανθρώπους να καταλύουν σε νηστίσιμες περιόδους, τους υπενθύμιζε ότι είναι αμαρτία να μην τηρούν την ευλογημένη νηστεία.

Καταπολεμούσε την πνευματική αδιαφορία. Τα λόγια του πολλές φορές ήταν σκληρά σα «μαχαιριές», όμως κανείς δεν διαμαρτυρόταν. Όλοι σεβόντουσαν απόλυτα τις συμβουλές του. Ιδίως επιτιμούσε την γύμνια και τους Ιερείς που εκτελούσαν αμελώς τα ιερατικά τους καθήκοντα και δεν ενδιαφερόταν για το ποιμνιό τους. Έλεγε συχνά με πολλή ταπείνωση ότι για τα διαζύγια των ζευγαριών φταίνε οι Ιερείς γιατί δεν διαβάζουν όλες τις ευχές όταν τελούν το μυστήριο του γάμου. Τον απογοήτευε η αίρεση και το σχίσμα από την Αλήθεια της Ορθοδοξίας. Δεν δεχόταν ότι είναι δυνατόν να μας έχει δωρίσει ο Θεός την αιωνιότητα, την Βασιλεία Του, και εμείς οι άνθρωποι με υπέρμετρο φανατισμό να διαιρούμαστε για 13 ημέρες, ή επειδή οι δαίμονες πλανούν κάποιους κακοπροαίρετους!

Όποιος είχε την ευλογία να τον συνοδέψει έστω και για λίγο σε κάποια περιπλάνησή του και κατάφερνε να μείνει σιωπηλός, «κρυφάκουγε» την γεμάτη αγάπη προσευχή του που έβγαине μέσα απ' την καρδιά του. Η αγαπημένη του φράση που τον «πρόδινε» ήταν το «Χαίρε Νύμφη Ανύμφευτε», δείγμα του πόσο υπεραγαπούσε την Παναγία μας. Το να τον συντροφεύει κανείς ήταν μια ευχάριστη πνευματική εμπειρία. Δεν δίσταζε ακόμα και να τραγουδήσει παλιά παραδοσιακά όμορφα και σπάνια τραγούδια. Για να ευχαριστήσει τους επισκέπτες του, έβγαζε ένα μάτσο από διάφορα χριστιανικά έντυπα, χάρτινες εικόνες, ή ακόμα και φωτογραφίες του, όταν ήταν νεότερος και τις έδινε για ευλογία. Ως άλλος Άγιος Πατροκοσμάς επισκεπτόταν την πόλη και όλα τα χωριά του νησιού, αλλά και πολλά μέρη της Ελλάδας που τον ήξεραν και τον υπεραγαπούσαν. Κήρυττε βρωντοφωνάζοντας και καυτηριάζοντας όσα έβλεπε ότι εμπόδιζαν τους ανθρώπους στο να επιτύχουν τη σωτηρία τους. Παντού είχε γνωστούς ανθρώπους που τον αγαπούσαν και τον φιλοξενούσαν. Στα λεωφορεία ή στα πλοία που χρησιμοποιούσε όταν μετακινιόταν, κανείς δεν του έπαιρνε χρήματα. Και μόνο η απλοϊκή, ασκητική του παρουσία έπειθε τον κόσμο ότι ήταν Άνθρωπος του Θεού. Πολλές φορές η ιδιορρυθμία του χαρακτήρα του σε διάφορα θέματα, εξηγιόταν ως δείγμα σαλότητας. Αρκετοί τον θεωρούσαν ότι ήταν Σαλός διά τον Χριστό! Η σκληρότητά του, «μπερδεμένη» με μια υπέρμετρη καλοσύνη οδηγούσε σ' αυτό το συμπέρασμα.

Ως τα βαθιά γεράματά του, παρά την ασθένεια που τον ταλαιπωρούσε, δεν ξεχνούσε την νηστεία. Νήστευε αυστηρά ακόμα και το λάδι, θέλοντας να ζει ασκητικά, καθηλωμένος και ανήμπορος στο μικρό κρεβατάκι του.

Υποβασταζόμενος πλησίαζε πάντα τελευταίος το Άγιο Ποτήριο και κοινωνούσε τον Χριστό. Τα καλοκαίρια ερχόταν στη γενέτειρά του, στα Πάμφιλα όπου τον φρόντιζαν οι γυναίκες σε μια καμαρούλα, όπως και τον χειμώνα στην Αθήνα όπου τον διακονούσε με υπέρμετρη αγάπη η κυρία Σοφία. Ο νους του ήταν πώς θα μεταβεί στον αγαπημένο του τόπο, στον Άγιο Λουκά, να δει σε τι κατάσταση βρισκόταν η Εκκλησία, πόσο προχώρησε η Αγιογράφηση. Εκεί, ξεδίπλωνε μια μεγάλη κόλα αναφοράς γεμάτη με ονόματα νηπίων και παιδών Μαρτύρων που Αγίασαν, δίνοντας εντολές να αγιογραφηθούν πάραυτα!

Εκοιμήθη εν Κυρίω † 5-3-2010 του Στρατή Ανδριώτη

Πηγή: Ευάγγελος Μπουγιώτης